

OUD NIEUWS

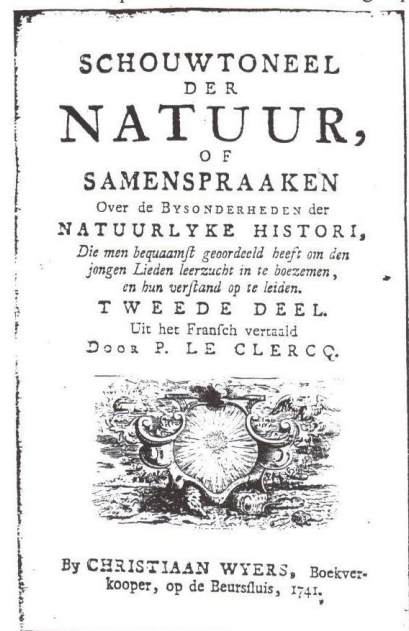
Kees Verweij

In het duingebied in onze omgeving verblijven elk jaar tijdens de broedtijd grote aantallen Nachtegalen, die bij voorkeur in de maanden april en mei hun welluidende zang uitgebreid laten horen. Wat deze vogel betreft zijn we behoorlijk verwend, want er zijn heel wat gebieden in Nederland en daarbuiten, waar de Nachtegaal niet of zeer weinig voorkomt. Ieder jaar kijken velen uit naar de binnenkomst van de Nachtegaal vanuit zijn overwinteringsgebied. Jaarlijks organiseert onze vereniging een speciale excursie naar de Noordduinen om daar de zang van de Nachtegaal te kunnen beluisteren.

Ook vroeger was er veel belangstelling voor deze weinig opvallende, maar geweldige zanger. Vooral in de literatuur en de poëzie wordt hij regelmatig ten tonele gevoerd. Aan het begin van de 18^e eeuw kreeg men steeds meer belangstelling voor het land- en natuurleven. Men beschouwde dit min of meer als de oorsprong van ons bestaan, waar we ons steeds aan moesten spiegelen om een gelukkig leven te kunnen leiden. Ook de waardering voor de Nachtegaal paste in deze gedachtewereld,

Een aardig voorbeeld is te vinden in het "Schouwtoneel der Natuur", een reeks samenspraken over verschillende natuuronderwerpen. Een tweetal heren, een prior en een adellijke ridder, verwonderen zich over de

prachtige zang van de Nachtegaal en geven daarbij de mooiste beschouwingen ten beste, zoals dat ondermeer in de 18^e eeuw gebruikelijk was. Het "Schouwtoneel der Natuur" was een verzameling van "byzonderheden der Natuurlyke Histori, die men bequaamst geoordeeld heeft om den jongen Lieden leezucht in te boezemen en hun verstand op te leiden". Er is in de afgelopen eeuwen toch wel wat veranderd, want ik denk niet dat de "jongen Lieden" van tegenwoordig zich op een dergelijke wijze tot de natuur laten verleiden.

De Nachtegaal. De Prior. Van alle Vogels zyn 'er geene van beter gezelschap voor de Mensch, dan die de gaaf van zingen en spreken ontvangen hebben. Maar de Nachtegaal overtreft hen alle, en behaagt alleen meer dan alle andere te samen. Na het schoonste concert, vindt men zich aangenaamelyk verrast door een heerlyken, viool die zich onverzeld doet hooren. Als de Heer Baptiste, in 't midden van een uitmuntend concert, alleen begint te speelen, en door strecken, welke hem boven anderen doen uitmunten, ongemeene geluiden uit zynen viool weet te trekken, wordt elk op eene aangename wyze gewekt: Elk verwondert zich over de ongemeene kracht en behendigheid, met welke hy die ongemeene klanken uit een gemeen speeltuig doet voortkoinen. Men wordt niet minder aangedaan over de wonderlyke zachtheid, met welke

die kracht altoos verzelt gaat. Hy weet zyn spel telkens te veranderen, en het door die verandering telkens eene nieuwe bevalligheid te geeven. Dat hy nu speelt, krygt een oneindige aangenaamheid van het gene hy even te voren gespeeld heeft, en geeft van te voren lieflykheid aan het gene volgen zal: Hy verrast algeduig het gehoor op de alleraangenaamste wyze. Alle ooren zyn als gelymd aan de bekoorlykheden des gezang; en de allerkeurigste liefhebbers vinden overal eene menigte en netheid van overeenstemmingen der zoetste klanken, die hen, om zoo te spreken, een geheel concert in een enkel speeltuig doen hooren. Het is eveneens met het muzyk der Vogelen. Na dat men een groot koor van Pluim-gediert den Schep- per heeft hooren looven, en de weldaaden, die zy van zyne milde hand ont- vangen, verbreiden; is het eene aange-

naame nieuwigheid den Nachtegaal alleen te hooren aanheffen, en tot diep in den nacht zingen.

De Ridder. Ik geloof dat deeze Vogel den naam van Nachtegaal van zyn nacht-gezag gekreegen heeft?

De Prior. Ik ben van 't zelve gevoelen, en meen dat zynen naam faamgesteld is van Nacht, en het oude Fransch woord *gala*, vreugde, vrolykheid, 't welk aan de Duitsche hoven noch in gebruik is. Maar laat de beschouwing van woorden ons niet van die der zaaken afrekken. Als men den Nachtegaal hoort zingen, schynt hy zyne gaaven te kennen, en zoo wel tot vermaak van den Mensch, als tot zyne eigen genoegte te zingen, als alle andere Vogels zwygen.